REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisorî nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiune în Brașov și la următórele
BIROURÎ de ANUNȚURÎ:
în Viena: la N. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lessner, Heinrich Schalek. A. Oppelik Nachf. Anton Oppelik. în Budapesta: la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o seria garmond pe o colónă 10 banî pentru o publicare. — Publicărî mai dese după tarifă și învoielă. — RECLAME pe pagina 3-a o seria 20 banî.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXV.

„GAZETA“ iese în fiăcare ḍi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șése lunî 12 cor., pe trei lunî 6 cor.
N-rii de *Duminecă* 2 *fl.* pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 francî, pe șése lunî 20 fr., pe trei lunî 10 fr.
N-rii de *Duminecă* 8 francî.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-nii colectorî.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare, Târgul Inului Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe șése lunî 10 cor., pe trei lunî 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe 6 lunî 12 c., pe trei lunî 6 coróne. — Un esemplar 10 banî. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 203. Brașov, Lunî-Marțî 17 (30) Septemvrie. 1902.

Alcoholism moral.

(*a*) Importanța școlei în viéța culturală, socială și națională a unui popor, astăḍî nimenî nu o mai póte tăgădui.

In mânile corpului didactic de tóte gradele este depusă sórtea unui popor și cu cât rêndurile acestui corp vor fi mai mult pĕtrunse de un spirit sănĕtos, cu cât membrii corpului didactic vor fi stând pe un piedestal mai elevat moral, cu atât mai frumos viitor îi va suride poporului respectiv, care prin generațiile, ce se succedéză, conduse în direcțiune bună, quasi se regeneréză și se perfecționéză din ce în ce mai mult.

E de prisos sĕ mai accentuăm momentul național al educațiunei și instrucțiunei.

In frageda etate a copilului, scóterea în relief a părților gloriose a istoriei naționale, învĕțarea unor cântece potrivite naționale, și altele de felul acesta, imprimă urme neșterse în memoria și inima lui.

La adâncî bĕtrânețe încă, ómenii cu buze tremurânde de slăbiciunea etății și cu emoțiune recitéză vr'o poesie, orî cântă vr'un cântec învĕțat într'un timp, pe când buzele lor copilărescî abia puteau bâlbăi o frasă corectă.

Étă de ce instrucțiunea mai ales a primilor anî de copilărie este determinantă pentru tótă viața!

Copilul român de esemplu, ale cărui urechî s'au deprins în prima etate cu vibrația sunetelor cântecului lui Kossuth, chiar și atuncî, când în decursul ulterior al instrucțiunei sale va fi avut parte de o direcțiune mai sănĕtósă națională românéscă, totușî la anumite momente va fi ispitit sĕ ridice umerii *à la hongrois*, sĕ pună mâna în pĕr și sĕ se entusiasmeze în paguba aspirațiunilor genuine ale poporului sĕu.

Și póte acele momente vor fi tocmai din cele decisive, când ar trebui salvată demnitatea națională și când situația împrejurărilor ar cere înlăturarea echivocității și a ermafroditismului național, a politicei epurilor de două hotare.

Eată de ce educația, școla, a fost în tot-déuna considerată ca factor principal întru ajungerea idealurilor urmărite de-o națiune.

Ferice de poporul, care póte usa nesupĕrat de acest factor, în sensul aspirațiunilor sale!

Vai de acel popor, care avênd puterea în mână, forțéză lucrurile pe calea nenaturală și *abuséză* de școlă, făcênd din ea factor de cucerire pentru sine, jignind pe alții!

La sfîrșitul anilor școlarî se face bilanțul, de cei-ce se pricep a-l face și la începutul anului se rangéză cohortele și se îndémnă spre nouĕ biruințe.

Cu aceste lucrurî în timpul actual se însărcinéză pressa.

In pressa de la noi foile „patriotice“ fac bilanțul pe tema, cât s'a câștigat prin școlă pentru maghiarism, ér la începutul anului școlar se suflă buciumul prin pressă, îndemnându-se membrii corpului didactic, carî ar inclina spre tergiversare, la luptă fără repaus.

Avem înaintea nóstră un articol dintr'o fóie, ce apare în Clușiŭ și se vinde cu 1 creițar. Articolul pórtă titlul „Limba maghiară“ și în ceea-ce privesce paroxismul șovinismului și abusul de importanța școlei în sens șovinist, putem ḍice, că a atins recordul cel mai mare, ce se póte debita în acéstă materie.

După ce autorul constată, că maghiarisarea prin școlă face puține progrese, pentru-că învĕțătorii chiar décă sciu unguresce și predau cât le prescrie legea în limba maghiară, spune că în afară de școlă totușî întrebuințéză limba lor națională în conversația cu elevii. Afară de aceștia sunt înse o mulțime de învĕțătorî, carî habar n'au de limba maghiară.

Și ce propune autorul articolului de la fóia cu un creițar? Étă cuvintele-i proprii:

„Sĕ-i trimitem în iad pe aceștî învĕțătorî, ér școlile lor sĕ le aprindem. Legea spune, că limba maghiară este obligătóre în tóte școlile. Acéstă lege trebue încă înăsprită: Limba maghiară sĕ nu fie numai obiect obligator, ci sĕ fie limba de predare în tóte școlile.... Sĕ schimbăm politica nóstră de pănă acum. Sĕ nu fim lașî, ci sĕ ne apucăm de lucru cu fier și foc... De cine și de ce sĕ ne temem?... Sĕ avem și noi odată curagiul sĕ facem ceva! Minimul, pe care îl putem face, este sĕ trimitem în ținuturile naționalităților învĕțătorî neaoșî maghiarî, carî sĕ nu scie altă limbă, decât unguresce. Sĕ închidem orî-ce școlă, care n'are limbă de predare maghiară. Sĕ eliminăm pe toțî învĕțătorii, carî într'un anumit termin nu învață unguresce! Sĕ facem obligătóre limba maghiară în administrație. *Sĕ maghiarisăm cultul divin în totă țera*!... Dór' suntem în Ungaria și fie-care e stăpân în casa sa. Décă Germania are dreptul sĕ fie germană, Anglia englesă, Franța francesă, de ce sĕ n'aibă dreptul Ungaria sĕ devină maghiară? Numai voință trebue! In mânile d-vóstră sunt frênele, d-lor profesorî și învĕțătorî! Décă d-vóstre vețî face din micile copile mame maghiare, din micii copilașî patrioțî maghiarî, atuncî în 30 de anî cu ajutorul legislației vom puté preface maghiară acéstă patrie! Numai muncă și curagiu și Dumneḍeul Ungurilor va binecuvênta munca nóstră“.

(„Kol. Friss Ujság“. 27 Sept.).

Noi scim fórte bine, ce fel de condeie scriu la aceste foi, și nu ne mirăm așa de mult, de ceea-ce am reprodus mai sus, dér ne mirăm, că publicul maghiar nu se satură odată de atâtea inepții, câte i-se ofer ḍilnic în aceste foi.

Articole de felul acesta sunt ca alcoholul, cu care décă s'a deprins cine-va, nu se mai póte lăsa de el și bea pănă ajunge la nebunie.

Alcoholismul este o bólă incurabilă, abominabilă și destructivă pentru individ, — alcoholismul moral este încă și mai periculos pentru națiunî!

In contra legii naționalităților. E cunoscută acțiunea comitatului Pojun contra legei naționalităților. Foile unguresci aduc scirea, că și din Hodmezővásárhely s'a trimis dietei o adresă, în care se cere modificarea legei naționalităților și se sprijinesce acțiunea șoviniștilor din Pojun. — Grăbițî, grăbițî, d-lor, décă vi-se pare că timpul e scurt...

Pactul. Trei ḍile au tratat miniștri ungurî și austriacî asupra pactului. Conferențele s'au ținut în Viena. La conferențe a participat și ministrul comun de esterne, contele *Goluchowski*. Din împrejurarea, că tratările au durat de astădată așa de mult, „Neues Wiener Tagblatt“ conclude, că ambele guverne sunt firm decise de a finalisa odată opera pactului. In ce privesce tariful vamal, nu se vor mai ivi — se ḍice — greutățî, ér divergențele de păna acuma sĕ fi fost în mare parte înlăturate în conferența de Sâmbătă. — Oficiósele din Budapesta și Viena combat scirea lansată de unele foi — și pe care am înregistrat'o și noi în numĕrul precedent — că între cele două guverne s'ar fi produs o ruptură atât de mare, încât pactul ar puté fi considerat de zădărnicit timp îndelungat. — Cu tóte asigurările acestea, ce se dau din parte guvernamentală, totușî rĕmâne constatat, că neînțelegerile între Ungaria și Austria nu s'au aplanat nicî de astă-dată definitiv.

Sêrbî contra Croaților. In *Neoplanta* s'a ținut la 25 Septemvrie un mare meeting de protestare contra esceselor croate din Agram. Au participat cam 10,000 de Sêrbî. Meetingul a fost deschis printr'un discurs rostit de presidentul *Vu-*

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Nopțî senine.

De F. M. Dostojewskij.

(3) (Urmare).

Nĕcăjit și cu fruntea încrețită păşesce mai departe și nicî nu bagă în sémă, că mai mulțî din trecĕtorî se uită la el zimbind, și că o fetiță îi feresce din drum și rîde tare, uitându-se cu ochî marî la surîsul lui și la mișcarea mânilor sale. Ast-fel sosesce omul ciudat la casa sa. Se pune la masă și mănâncă, și el încă tot nu și-a venit în fire. Abia după-ce s'a strîns masa și când vecînic mâhnita Matronja îi întinde pipa, își revine la conscientă. Se însera, ér în sufletul lui era de asemenea amurg și deșertăciune. In jurul lui zăcea în ruine o împĕrăție întrégă de visurî. In odăița lui liniște. Singurătatea, liniștea și trăndăvia măgulesc fantasia, care se înfierbântă cu încetul, ca și apa în mașina de cafea a bĕtrânei Matronja, care umblă de icî pănă colo în bucătăria de alăturî și își fierbe cafeaua. Cartea, pe care o luase sĕ cetéscă, cade din mâna visătorului înainte de a fi ajuns la pagina a treia. Érășî și-a desvoltat fantasia puterea sa, creând o nouă lume, cu o nouă viéță fermecătóre... un vis nou, o fericire nouă, otravă nouă îmbătătóre! Ce-i pasă lui de realitate! El nu se gândesce, că și lui póte sĕ-i sune odată césul, când pentru o ḍi de viéță reală și-ar da toțî anii sĕi fantasticî. El nu doresce nimica, fiind-că e mai pe sus de orî-ce dorință, fiind-că el însu-șî este artistul vieții și își plăsmuesce fie-care cés după propria sa voință. Și atât de ușor și natural este înjghebată acéstă lume de basme, încât o privescî de realitate, în loc de plăsmuire a fantasiei. Multe nopțî nedormite trec ca o singură clipită de fericire. Ér când raḍele dimineții ating feréstra și împrăscie lumină în odaie, atuncî visătorul nostru obosit se aruncă pe pat și ațipesce cu fericirea dulce în suflet. Ce amăgire! In pieptul lui întră iubirea cu bucuriile ei nesfîrșite și cu chinurile ei dorite. Este acesta numai un vis?... Acéstă grădină, neglijată și sĕlbatică, cu cărările sale, pe carî a crescut érbă și pe carî de atâtea-orî mergeau împreună, sperau și se mâhniau împreună? Acéstă casă ciudată bĕtrânéscă, în care ea a trăit atâția anî o viéță atât de isolată și sombră cu bărbatul bĕtrân, moros și tăcut...

„Și d-vóstrĕ n'ațî făcut alt-ceva tótă viéța, decât ațî visat?“

„Tótă viéța, Nasstenca, și am credința, că așa voiŭ și sfîrși“.

„Asta nu se póte“ ḍise ea cu neliniște; „asta nu mai póte merge așa. Atuncî mĕ tem, că și eu ar trebui sĕ-mî sfîrșesc viéța lângă bunica“.

„Acuma, că șed lângă d-vóstrĕ și vorbesc cu d-vóstrĕ, mi-se pare ciudat sĕ mĕ gândesc la viitor, deóre-ce în viitor nu pot vedé, decât tot isolarea acésta, tot viéța acésta mută și nefolositóre. Despre ce sĕ mai visez, după-ce alăturea de d-vóstrĕ am fost în adevĕr fericit. Sĕ fițî binecuvêntată decî iubită copilă, că nu m'ațî respins și că pot ḍice, că am trăit cel puțin două serî din viéța mea“.

„Nu, ah nu!“ esclamă Nasstenca și o podidiră lacrĕmile. „Nu, sĕ nu mai fie, cum a fost. Nu ne vom despărți! Ce sunt numai două serî?“

„O, Nasstenca, Nasstenca! Scițî d-vóstrĕ pentru cât timp m'ațî împăcat cu mine însu-mî? Scițî, că nicî-odată nu-mî va mai păré rĕu, că în viéța mea am făptuit crime și pĕcate? Căcî o asemenea viéță este crimă și pĕcat“.

„Acuma însĕ s'a sfîrșit, de acuma vom fi împreună. Eu sunt o fată simplă, am învĕțat puțină carte, deși bunica mî-a ținut un învĕțător. Dér vĕ înțeleg fórte bine, fiind-că tóte câte mi-le-ațî spus, le-am trăit și eu, când ședeam legată de bunica mea. Și acuma am sĕ vĕ povestesc și eu viéța mea, fără sĕ vĕ ascund ceva și am sĕ vĕ cer un sfat. O, d-vóstrĕ sunteți un om prea înțelept. Imî promitețî, că mĕ vețî sprijini cu sfatul d-vóstrĕ? Eu n'am nevoie numai de sfat înțelept, ci mai ales de un sfat din inimă, un sfat frățesc, ca și cum m'ațî fi iubit o viéță întrégă.“

„Sunt de acord, Nasstenca, sunt de acord!“ strigaiŭ eu încântat.

„Jumĕtate din istoria mea vĕ este deja cunoscută, de vreme ce scițî, că am o bunică. Am venit la ea ca copilă mică de tot. Părinții mei muriseră. Se crede, că bunica mai înainte era mai bogată, căcî pănă în ḍiua de astăḍî vorbesce despre ḍile mai bune. Ea însă-șî m'a învĕțat sĕ vorbesc franțuzesce. Când eram de cincî-spre-ḍece anî (acuma sunt de șépte-spre-ḍece), instrucția s'a terminat și nic

kicevici, care recomandă spre primire proiectul de resoluțiune, ce s'a votat în conferența din Carloviț. Moțiunea constă din șese puncte. In punctul prim se esprimă indignarea și disprețul Sêrbilor față de cele întêmplate în Agram; în punctul al doilea se desaprobă guvernul din Croația-Slavonia, care nu reguléză pe cale legală dreptele postulate ale Sêrbilor; în punctul al treilea, meetingul își esprimă nemulțumirea față cu guvernul și administrația din Agram, a căror atitudine a pricinuit isbucnirea anarchiei în capitala croată, anarchie ce a domnit timp de 4 ḑile și 3 nopțĭ, devastând, incendiând și nimicind averea Sêrbilor, necruțându-se nicĭ biserica și scóla. Punctul al patrulea pretinde *satisfacție* deplină pentru insultele, ce li-s'au adus Sêrbilor; apoi ca administrația țêrii și a capitalei sê fie pusă în mânĭ energice, carĭ pot sê garanteze liniștea și ordinea și sê scutéscă esistența personală și materială a Sêrbilor din Croația-Slavonia. In punctul al cincilea, meetingul învită dieta ungurésců și dieta croată, ca sê mijlocéscă o satisfacție cinstită poporului sêrbesc și despăgubire pentru pagubele suferite. Prin punctul al șéselea meetingul decide alegerea unui comitet, care sê înainteze factorilor competenți decisiunile acestea.

Meetingul a trimis, prin ministrul președinte Szell, o telegramă omagială monarchului *în limba maghiară*.

Relațiile turco-ruse. Se telegrafézā din Constantinopol ḑiarului „Frankfurter Zeitung", că se dă o mare importanță visitei marelui duce Nicolae Nicolaevici la Sultan, după serbările de la Șipca. Visita acésta arată satisfacția Rusiei pentru învoirea dată de Turcia, ca sê trécă patru torpilore ruse prin strîmtórea Dardanelelor. Deosebit de acésta se crede, că Turcia a făcut Rusiei și alte concesiunĭ importante.

Pressa germană despre prigonirea Șvabilor.

Foile unguresci se jeluesc érăși contra Germanilor din imperiu. De astă-dată sunt mâhnite, că ḑiare marĭ din Germania nu trec cu tăcerea peste ultimele prigonirĭ, ce s'au pus la cale contra pressei germane din Ungaria. Osîndirea și espulsarea lui Cramer și a lui Artur Korn, apoi condamnarea lui Kriesch, au produs o justă indignare în opiniunea publică din Germania și ḑiarele germane, făcêndu-se ecoul revoltei sufletescĭ provocată de ultimele procese politice contra Șvabilor, protestéză viu prin articole remarcabile.

„*Neueste Nachrichten*" din Berlin accentuéză între altele, că prin procesele acestea s'a adus o *gravă insultă dreptului și dreptății*. Guvernul maghiar — ḑice fóia germană — n'a luat până acum prin nicĭ un cuvênt posiție în pressa ce-i stă la îndemână contra acestei încălcărĭ a dreptului, de unde reiese, că el *le aprobă*. Prin procederea acésta cetățenii de limbă germană ai Ungariei sunt declarațĭ *cetățenĭ de a doua mână*, deși în interesul sêu propriu statul ungar ar face bine, décă ar scuti și promova cultura cetățenilor de limbă germană și décă i-ar câștiga pentru sine.

„*Vossische Zeitung*" scrie: „Nu se póte retăcea ceea-ce s'a întîmplat. Tribunalele maghiare au comis o volnicie în contra ordinei de drept, numai ca sê facă hatîrul dușmanilor Germanilor. Casurile acestea au revoltat nespus de mult pe Germanii din Ungaria și din scrisorile ce sosesc de acolo, se vede desperarea lor. Rêu serviciŭ fac tribunalele maghiare prin astfel de procese, fiind-că înstrăinéză, pe o lungă durată, pe sincerĭ amicĭ germanĭ de ideia de stat maghiar. Icuițĭ între Slavii-de-sud, Maghiariĭ n'au amicĭ mai bunĭ, decât pe Germaniĭ din Ungaria, décă ei vor sci sê și-i păstreze. Décă însê Maghiariĭ aduc la desperare pe Germanĭ în patria lor, décă omóră în ei sentimentele lor naționale prin acésta *ofenséză Germania aliată*."

Tot astfel scrie și „*Tägl. Rundschau*" și alte ḑiare marĭ germane.

„Függ. Magyarország" vrênd sê dea un rêspuns foilor din imperiu, declară, că nu primesce sfaturile acestora, și ḑice: „*Noi de la ei* (de la Germanii Prusienĭ) *învêțăm politică de naționalitate*, și ceea-ce le este permis lor în Posen și Alsacia, *o facem și noi aicĭ acasă*, indiferent, décă acésta le place orĭ nu celor din Berlin".....

„*Magyarország*" ḑice, că décă Germanii înțeleg alianța cu Ungaria așa, ca „agitatoriĭ" germanĭ din țêră sê aibă mână liberă, atuncĭ Ungurii n'au problemă mai urgentă de resolvit, de cât sê se scuture cât mai curênd de alianța cu Nemții.

„Corda Fratres".

Spre orientare

tinerimei universitare de pretutindeni.

Situația în ajunul congresului din Peșta.

La începutul lui Septemvrie c., când mê gândeam sê public unele comunicărĭ și informații privitóre la al III-lea congres internațional studențesc, al căruĭ termin se apropia, și față de care sciam, că mulțĭ studențĭ românĭ se aflau în o stare de neorientare; étă, că în ultimul moment vine revocarea congresului învitat a se ține la Budapesta. — revocare destul de surprindĕtóre după celea ce sciam de mai înainte.

Invitarea congresului la Budapesta s'a făcut cu consimțêmêntul guvernului țêrii, în deosebĭ congresul a fost pus sub patronajul premierului Széll Kálmán și al ministrului de culte Iuliu Wlassics. Din budgetul țêrii s'au oferit comitetului aranjator 25 mii corónе, mai mult, decât s'a cheltuit la Turin, orĭ la Paris, ér municipiul Budapestei încă a promis a-șĭ lua partea cuvenită din sprijinirea comitetului. In luna lui Iunie Dr. Ludwig Rezső, presidentul efectiv al Federațiunei „Corda Fratres", a fost la Padova, unde credea, că are prietin și frate de cruce pe Rambaldo Iacchia, vice-presidentul Secției italiene, care de fapt a și făcut, de dragul acestei prietenii, óre-carĭ buclucurĭ secției sale. Dr. Ludwig a fost apoi la Turin, la Genua, la Paris, Londra, Berlin.

In același timp acei, carĭ aveam conducerea secției Române, nu stam nicĭ noi în nelucrare. Față de ḑecile de mii ale guvernului maghiar (de ce sê-i mai ḑicem ungar?), noi aveam în 31 Martie n. 1902 banĭ gata în cassa direcțiunei Secției Române 355 corónе și 61 banĭ, și aveam nădejdea, că atuncĭ, când ne vor trebui, vom avé și banĭ. Mai aveam informații bune despre raporturile din Federațiune, aveam legăturile nóstre; și aveam mai ales contrarĭ pe ministrul Iuliu Wlassics și pe presidentul Federației Dr. Ludwig Rezső, unul mai „teremtette" decât celălalt, carĭ se întreceau în a născoci cele mai ciudate gogomănii și se credeau cu acésta la culmea patriotismului maghiar, pe când în cele din urmă ne dădeau numai nouê cele mai isbitóre argumente chiar contra domniilor lor.

Acei, carĭ au urmărit lucrurile cu órecare atențiune, au putut sê prindă unele momente ale activității Secției române; astfel frumósele manifestațiunĭ din Roma (Aprilie 1902), resultatul unei inițiative a bravului nostru tovarăș de muncă Remus P. Iliescu; apoi după amenințările ministrului Wlassics, rêspunsurile nóstre, carĭ au fost apreciate favorabil de pressa italiană, atât din regat, cât și din provinciile iridente.

Dér pe când în afară aveam cele mai frumóse șanse, — mulțămită unor lagărĭ, carĭ din când în când se dau pe față între Budapesta și Bucurescĭ — doi studențĭ din Bucurescĭ (la stricare ajung și puținĭ) luaseră asupra lor rolul a se prăvăli ca și nisce buturuge în calea conaționalilor lor. Fiind-că micii buturugarĭ amenințau a ne face încurcăturĭ prea supărătóre, am plecat din Viena la Bucurescĭ, ca sê mê pot pune în înțelegere nemijlocită cu studenții de acolo. Și pe când Ludwig Rezső căuta sperante și asigurărĭ prin Italia, Franța și pe unde va mai fi umblat, eu aveam sê lupt pentru sperantele tinerimei române, — cu frații mei de un sânge. Țineam consfătuirĭ și ședințe după ședințe; dér nu era chip de a isprăvi ceva mulțumitor. Considerațiunile, cu carĭ mê aflam față în față cu aceste ședințe și mai vêrtos cu convorbirile particulare, tăiau de la început calea a orĭ-ce înțelegere....

Odată cu avêntul, ce lucrările nóstre pregătitóre îl luaseră, cheltuelile împreunate cu aceste lucrărĭ se urcau și ele cu o iuțélă neașteptată*) — și pe lângă neînțelegerile interne vîrîte în secțiunea nóstră. Situația Secțiunei se mai agrava și prin neajunsurile financiare. Ér congresul se apropia tot mai mult și trebuia sê ne gândim tot mai mult la puținul ce împrejurările nĭ-ar mai fi lăsat sê ducem la îndeplinire și sê creăm în grabă mare mijlócele bănescĭ, fără carĭ nu se póte face nicĭ puțin.

In aceste împrejurărĭ ne vine revocarea congresului.

Reflexiunĭ cu privire la revocarea congresului.

Ce sê înțelegem din acéstă revocare? Orĭ sperantele, ce a adus presidentul Ludwig din lunga sa călêtorie, erau prea șubrede? Dér décă era acésta, póte revocarea se făcea mai înainte. Și apoi este lucru sciut, că Maghiarul nu este din fire atât de puțin încredĕtor în sine însuși.

Orĭ mișcările abia începute ale Românilor și ale Slovacilor și solidaritatea acelor dintâiŭ cu Italienii, i-a băgat în spaime pe voinicoșii Maghiarĭ? Adevêrat, că Sêrbi și Croații nu stăteau nicĭ ei nepăsătorĭ față de congresul din Budapesta; dér a-șĭ pune o sută contra unu, că la aceștia nicĭ nu se gândiau Maghiarii.

In orĭ-care cas, revocarea congresului din Budapesta este pentru noi o încuragiare.

(Va urma.)

*) Sumele spesate și acelea, cu carĭ datorăm încă, deși, fără îndoială, stau departe de celea 25 mii și alte ofrande, de carĭ se va fi bucurat comitetul maghiar, după împrejurările nóstre însê sunt considerabile.

Sper a publica în scurt timp date amĕnunțite.

America și Evreii din România.

Marele ḑiar german „*Kreuzzeitung*" din Berlin a publicat un articol remarcabil privitor la nota americană. Articolul combate escelent America și arată, că mai puțin ca alte state, ea are dreptul sê învóce umanitatea atuncĭ, când la ea acasă tratéză în mod barbar cu Negrii. Fóia germană scrie între altele:

Demersul cabinetului american este deja insolit prin faptul, că afirmă dreptul de amestec al Americei în afacerĭ carĭ n'o

---

învĕțătorul n'a mai venit. Atuncĭ am făcut o posnă. Ce am făcut, nu vê voiŭ spune, destul, că greșela, ce am făcut'o nu era așa de mare. Intr'o diminéță bunica mê chemă la sine și ḑise, că deórece este órbă, nu póte sê mê supraveghieze, luă decĭ un ac cu gămălie și îmĭ acăță rochia mea de a ei: ast-fel eram condamnată sê-mĭ petrec viéța, până nu mê voiŭ îndrepta. La început mergea așa: lucram, ceteam, învĕțam, alăturea de bunica. Odată îmĭ luaiŭ refugiul la un șiretlic; mê înțeleseiŭ cu Darja, sê șédă ea în locul meu. Darja, servitórea nóstră, e surdă; ea ședù în locul meu. Bunica ațipise în jilțul ei, ér eu mê duseiŭ nu departe la o prietenă. S'a sfîrșit însê rêu. Bunica se deșteptă și întrebă ceva, credênd, că sunt la locul meu. Darja vede, că bunica vorbesce, dér nu póte auḑi, se gândesce, ce sê facă, desprinde acul și fuge. Uitasem sê spun, că noi,.. era sê ḑic bunica, are casa proprie, o căsuță de lemn cu trei ferestri și tot așa de bêtrână, ca și dênsa. Sus mai avem o odăiță. In acéstă odăiță se mută un chiriaș".

„Aveațĭ și mai înainte chiriaș?" întrebaiŭ eu.

„Se înțelege, că aveam chiriaș — unul, care sciea sê tacă mai bine, decât d-vóstră; abia își puté mișca limba. Era un omuleț bĕtrân, uscat, mut, orb, schiop, așa, că nu mai puté trăi pe lume și murĭ. Ne trebuia decĭ un alt chiriaș, căcĭ fără chiriaș nu putem trăi. Chiria acésta și mica pensiune a bunicei sunt singurele nóstre veniturĭ. Noul nostru chiriaș era un om tînĕr și nu era din Petersburg".

„Nasstenca, este chiriașul nostru tînĕr, orĭ nu?" mê întrebă bunica.

„Nu voiam sê mint. „Nu este de tot tînĕr, dér nicĭ bêtrân nu este" rêspunseiŭ eu".

„Are esterior plăcut?"

Érăși nu voiam sê mint. „Da, bunică, are esterior plăcut".

„Asta-i curată nenorocire! Iță spun, nepótă, sê bagĭ de sémă și sê nu te prea uițĭ la el. Ce timpurĭ! Ce timpurĭ! Așa un chiriaș sĕrac și sê aibă esterior plăcut! Mai de mult nu era așa!"

Bunica vorbesce tot mereu despre timpurile trecute. Ea era mai tinĕră în timpurile trecute, sórele avea mai multă căldură în timpurile trecute, smântâna nu se acria așa de repede în timpurile trecute, tóte erau mai bune în timpurile trecute. Eu șed și tac, gândiam însê în mine: Óre nu este bunică-mea aceea, care îmĭ sugeréză gândurĭ rele, când mê întrebă, décă chiriașul este tînĕr, frumos? Însê la acésta nu m'am gândit, decât un moment.

Intr'o diminéță vine chiriașul la noi, sê ne reamintéscă, că i-s'au făgăduit tapete nouê pentru odaie. Din vorbă în vorbă, bunica se făcù vorbăréță și ḑise: „Nasstenca, adă tabla de socotélă din odaia de durmit." Eu mê făcuiŭ roșie ca piparușa, nu sciu de ce, sărirĭ repede, uitând, că sunt acățată de bunica. In loc sê scot acul pe neobservate, în săritura mea am tras rochia bunicei după mine. Vĕdênd acum, că strĕinul observase totul, nu mê putuiŭ mișca din loc și începuiŭ sê plâng. Mê simțiam așa de rușinată și nenorocită.

Bunica strigă: „Ce tot stai?"

Eu încep sê plâng cu sughiț.

Chiriașul vĕdênd, că mĭ-e rușine de dênsul, și-a luat rêmas bun.

De atuncĭ trăsăriam la orĭ-ce mișcare, ce se auḑia din pridvor. Mê temeam mereu, că vine chiriașul, și tot-déuna scoteam acul. El însê nu mai veni. După vre-o douê sêptĕmânĭ ne trimise vorbă prin Darja, că el are cărțĭ frumóse de cetit și póte sê ne trimită, décă doresce bunica, ca sê-i cetesc din ele. Bunica a primit cu plăcere acest ofert, dér a întrebat, décă sunt cărțĭ morale? „Décă nu sunt morale, Nasstenca, atuncĭ nu-i permis sê citescĭ din ele, căcĭ n'aĭ învĕța decât lucrurĭ rele".

„Ce așĭ învĕța bunico? Ce stă scris în cărțile acelea?"

„In cărțile acelea stă scris, cum seduc tinerii pe fetele cinstite din casa părintéscă sub pretext, că se vor cununa cu ele și după aceea le părăsesc, așa că ajung pe drumurĭ. Eu, adaugă bunica, am cetit multe cărțĭ de acelea. Tóte sunt așa de frumos descrise, încât stai nóptea întrégă și citescĭ din asemenea carțĭ, Nasstenca. Ce ne-a trimis?"

„Romane de Walter Scott, bunico".

„Nu stă scris în ele despre pozne tinerescĭ? Ên' vedĭ, n'o fi pus chiriașul în vr'una din ele vr'o scrisóre de amor?"

„Nu, bunico".

„Ên' vedĭ, póte sub învĕlitórea scórței. Și acolo obicinuesc, ticăloșii, sê pună țidule".

„Nu, bunico".

Incepurăm așa-dér sê citim din Walter Scott. Chiriașul ne trimitea din ce în ce mai multe cărțĭ, ne-a trimis și pe Pușchin, așa că nicĭ nu mai puteam fi fără cărțĭ și acum nu mai visam, cê mê mărit după un prinț chinezesc.

(Va urma.)

privesc, cu tóte că americanii ar ţipa de sigur şi tare, décă cineva ar vré sĕ useze de acest drept în contra ţĕrii lor.

Sĕ vede, că ţinta este a se stabili un precedent. Am găsit deja indicaţiunĭ în diarele jingoiste americane, cum că ar puté sĕ vie momentul când Uniunea n'ar mai privi cu nepăsare oprimarea Finlandesilor de către Rusia şi a Polonesilor de către Prusia. Cei d'acolo pătimesc de ideа fixă, că America e chemată sĕ fie avocatul justiţiei internaţionale. Strigătul trufaş: *„We can lick the whole world“* (putem da cu piciorul lumei întregĭ) a devenit aşa dicênd o axiomă şi décă nu se pré vorbesce de dênsa la noi, pricina e că pressa trăind sub influenţa marilor societăţĭ de navigaţie a evreilor, etc. păstréză sistematic tăcerea asupra acestor isprăvĭ retorice şi se mărginesce a sfătui pe Germanĭ sĕ fie politicoşĭ faţă de copilandrul (boy) transoceanic.

N'ar trebui sĕ se acrediteze la Americanĭ ideea, că America este arbitrul şi *Lord chief of justice* al lumei întregĭ. Şi cu cât Yankeii sĕ razimă pe doctrina lui Monroe, cu atât este bine sĕ le strigăm: *Hands off* (labele jos!) în ce privesce afacerile Europei.

Inţelegem sĕ fie neplăcut oraşului New-York de a numĕra peste 600,000 de Evrei originarĭ cei mai mulţĭ din Europa orientală, dér acéstă neplăcere s'ar fi putut manifesta în alt mod.

*

Agenţia *„Reuter“* din Londra este informată, că ministrul plenipotenţiar *român* din Londra a dat lămurirĭ amĕnunţite guvernului engles despre situaţia Evreilor în România. Ministrul român a spus, că este autorisat a declara, că *guvernul român nu póte se împedece emigrarea jidovilor din România*. El a cerut tot-odată lămurirĭ, décă opinia guvernului britanic este identică cu a ministrului de esterne al Statelor-Unite privitor la Evreii din România.

Macedonia şi Albania.

Asupra situaţiei în Macadonia şi Albania sosesc din Constantinopol scirĭ alarmante.

Lui *„Kreuzzeitung“* i-se telegraféză din capitala otomană, că contrar scirilor despre liniştea ce ar domni în Balcanĭ, situaţia este din cele mai amenințătóre. Convingerea generală e, că în timpul cel mai apropiat *vor urma evenimente sângerose* în aceste două provinciĭ ale Sultanului. Bandele de resculaţĭ cutrieră Macedonia, terorisând populaţia şi amenințând cu rĕscólă generală.

In Mitroviţa, de când cu scirea despre instituirea unui consulat rusesc, situaţiunea e din cele mai critice. Pórta e estrem de îngrijată şi a trimis numĕróse trupe pentru înfrânarea turburătorilor.

O scire mult mai gravă sosesce din *Salonic*. După scirea acésta *în tóte satele bulgăresci din vilaetul Monastir a isbucnit revoluţia*. Rĕsculaţii, fanatisaţĭ de agenţĭ bulgarĭ, asediéză satele turcescĭ. Dilnic se întêmplă ciocnirĭ sângeróse între ei şi musulmanĭ. Bulgarii, spune telegrama, sunt decişĭ a-se răfui cu Turcii.

Intr'aceea pressa ruséscă urméză a alimenta spiritul de revoltă în Balcanĭ prin publicarea de articole, în carĭ descrie situaţia ca fiind fórte critică. *„Novosti“* din Petersburg dice, că statele din Peninsula balcanică sunt nemulţumite în cel mai mare grad, ér ameliorarea situaţiunei o împiedecă administraţia asiatică a Turciei, care nu vré nicĭ sĕ facă concesiunĭ, nicĭ sĕ introducă reforme.

SCIRILE DILEI.

16 (29) Septemvrie.

Sĕlbĕtăcie gendarmeréscă. Din *Valeadienĭ* i-se raportéză *„Drapelului“* despre o nouă sĕlbătăcie gendarmeréscă. In comuna Valeadienĭ a fost rugă la sânta Maria-mică, precum şi în diua următóre după amiadĭ Duminecă a avut loc o petrecere poporală înaintea bisericei şi a şcólei ca de obiceiŭ, şi tinerimea, precum şi óspeţii sosiţĭ, şĭ-au petrecut în cinste şi voie bună cu cântece şi jocurĭ, cum scie Românul sĕ-şi petrécă mai bine. După cină tinerimea s'a adunat érăşĭ la joc, dér în alt loc, unde de obiceiŭ jócă nóptea, când e cald şi timp frumos. Jocul a decurs în cea mai mare linişte şi voie bună. De-odată însĕ se pomenesc, că vin doi gendarmĭ (al treilea rĕmăsese la casa comunală) cu baioneta pe puşcă şi-i provócă ca sĕ nu mai jóce. Câţĭ-va feciorĭ s'au rugat cu pălăriile în mână de ei, ca sĕ-i lase sĕ-şĭ petrécă, că nu se va întêmpla nicĭ un rĕu. Atuncĭ gendarmii înfuriaţĭ au început a lovi în drépta şi în stânga cu paturile puscilor, aşa încât la mulţĭ li-s'a umflat faţa şi pieptul şi s'au umplut de sânge. Atuncĭ mulţimea a fugit, plecând fie-care către casă. Gendarmii însĕ *au puşcat după ei în carne vie*, ca şi cum a-i împuşca într'o turmă de cânĭ, şi la moment 3 feciorĭ au cădut jos loviţĭ de glónţe. Aceştĭ feciorĭ sunt: Emilian *Franţi* june, Dimitrie *Leta* june şi Istratie *Jorz*, om însurat cu muere şi copii. Toţĭ cei împuşcaţĭ sunt ómenĭ fórte de omenie şi de trébă. S'a trimis îndată după vestitul medic Dr. Petru Mladin din Brebul, care venind nóptea la 12 óre a legat pe cei răniţĭ, constatând că doi sunt împuşcaţĭ prin braţe, ér al treilea prin partea cărnósă a spatelui, trecênd plumbul prin dênsul. Gendarmii au mers după acéstă bravură la casa comunală, unde au slobodit puscile pe tóte 4 uliţele, ce duc în 4 direcţiunĭ dela casa comunală, dér din întêmplare nu au nimerit pe nimenĭ. Diminéţa la un vecin s'a aflat un plumb înfipt în stâlpul porţii. S'a făcut imediat arătare.

Sosirea óspeţilor Ruşĭ în Bulgaria. Cuirasatul rusesc din flota Mărei-negre „Georgy Pobiedonosef“, avênd pe bord pe marele duce Nicolae Nicolaevicĭ de Rusia şi pe ceilalţĭ óspeţĭ ruşĭ, a sosit Vinerĭ la Varna şi a fost primit cu salve de artilerie. Principele Bulgariei a făcut visită Marelui duce pe bordul cuirasatului. Marele duce a înapoiat visita principelui Ferdinand pe bordul crucişătorului bulgar „Nadejda“, după care apoi principele şi marele duce au debarcat în oraş în aclamaţiunile entusiaste ale mulţimei, salutaţĭ la cheul de debarcare de ministru-preşedinte Daneff, metropolitul din Varna, clerul şi autorităţile publice. Vice-preşedintele Sobraniei a rostit un discurs, urând marelui duce bună venire pe pămêntul Bulgariei. O companie de soldaţĭ a dat onorurile militare. Marele duce şi principele Ferdinand cu suitele lor au plecat cu trenul, în mijlocul ovaţiunilor entusiaste ale populaţiunei, la Tirnowo. — Vaporul „Petersburg“ cu ceilalţĭ óspeţĭ ruşĭ a sosit Sâmbătă diminéţa la Burgas (port la Marea-négră) unde au fost salutaţĭ de bună venire în numele principelui Ferdinand şi al guvernului bulgar. Óspeţii ruşĭ au plecat îndată cu trenul la Starazagora (Eski-Zagra), de unde apoi s'a dus la Şipca.

Proces pentru mânăstirĭ. Sub titlul de mai sus cetim în „D. T. f. U.“ următórele: Intre Sêrbii şi Românii din Ungaria de sud esistă de când cu împărţirea averilor bisericescĭ o luptă înverşunată pentru posesiunea mânăstirilor gr. orientale rĕmase în proprietatea Sêrbilor şi din carĭ Românii reclamă mânăstirile din Vezdin, Sângeorgiu şi Mesicĭ. Românii, precum se scie, au adresat primăvara trecută în cestiunea acésta un memoriu voluminos Maiestăţii Sale. Acest memoriu a fost însĕ respins pe motiv, că afacerea nu se póte tranşa pe cale administrativă, ci pe cale judecătoréscă. Metropolitul Meţianu a intentat acum proces în acéstă afacere la tribunalul regesc din Budapesta, ca for delegat. In cercurile interesate se aştéptă cu neastîmpĕr resultatul acestui proces.

Cataclism în Sicilia. La Catania, în Sicilia, s'a deslănţuit un uragan fórte violent. Plóia a prefăcut stradele în rîurĭ inundând casele. Vestita vilă Bellini a fost distrusă. Calea din jurul vulcanului Etna a devenit impracticabilă, în urma acestui uragan, care a smuls şi şinele căii ferate Catania—Palermo. Regiunea vulcanului Etna e tótă devastată. Vulcanul Etna amenință cu erupţiunea. Şi erupţiunea e cu atât mai probabilă, cu cât doi vulcanĭ din insulele apropiate Lipari au început deja sĕ arunce lavă, producênd marĭ detunăturĭ. La Modica, lângă Catania, s'a revărsat torentul, care străbate oraşul. Apele au ajuns până în primele etagii ale caselor, distrugând tóte obiectele. Nu se cunósce numĕrul victimelor. Pagubele sunt imense. Au fost trimişĭ în grabă soldaţĭ la faţa locului pentru a da ajutóre.

Un apel pentru Burĭ. Telegrame din Paris vestesc, că generalii burĭ au trimis un apel tuturor diarelor europene, rugându-le sĕ deschidă liste de subscripţiunĭ publice pentru Burii sĕrăciţĭ în timpul rĕsboiului, şi anunţând că Botha Dewett, şi Delarey vor umbla prin oraşele principale ale Europei pentru a ţiné conferenţe.

Cununie. Azĭ în 15 (28) Septemvrie s'a celebrat în biserica Sf. Nicolae din Zêrnescĭ cununia d-lui Valentin *Bude* cu d-şóra Emilia *Garoiu*. După cununie óspeţii s'au întrunit la masă în sala cea mare a hotelului comunal. Erau cu toţii vr'o 200 persóne. S'au rostit mai multe toaste; am remarcat pe al părintelui protopop *Dan* în sănĕtatea mirilor, al d-lui advocat *Garoiu* în sănĕtatea nunilor (d-l învĕţător Nicolae Pană cu d-na) al d-lui învĕţător *Butnariu* din Braşov în sănĕtatea părinţilor etc. După cină a urmat dans până în zorĭ de di. — Mirele este fiul d-lui director Bude din Zêrnescĭ şi are licenţa în litere şi filosofie de la universitatea din Bucurescĭ, unde a funcţionat ca profesor la liceul frances. D-sa se va duce acum pentru complectarea studiilor la universitatea din Jena. Intre felicitările, ce au sosit din acest incident pe adresa mirilor, era şi una în poesie trimisă de d. St. O. Iosif, cunoscutul nostru poet. — *Cor.*

Un nou tren accelerat va circula de la 1 Octomvrie între Braşov şi Budapesta, prin care se împlinesce o veche dorinţă a Braşovenilor. Cu acest tren póte cineva călĕtori din Braşov la Budapesta şi înapoi într'o singură di, fără sĕ trebuiéscă a călĕtori şi nóptea. Acest tren accelerat va pleca de aicĭ diminéţa la órele 6·45 şi trecênd prin Arad va sosi în Budapesta la órele 9·35. Din Budapesta va pleca la órele 6·50 diminéţa şi sosesce în Braşov la órele 10 şi 4. Acestui tren îi va fi anexat pe tótă linia şi un vagon restaurant.

Esamenele de primire în şcóla militară din Viena. Primim din isvor particular următórele date privitor la esamenele aspiranţilor pentru întrarea în şcóla de cadeţĭ de artileriă din Viena: „Esamenele au durat patru dile. Au fost fórte stricte şi s'au întins peste nouĕ studii şi mai cu sémă s'a esaminat din matematică, istorie, geografie, fisică şi chemie, punêndu-se întrebărĭ ca la maturitate. Dintre 160 aspiranţĭ pentru anul I, au cădut la esamen peste 30 de inşĭ. Intre cei ce au făcut esamen cu succes bun sunt 3 românĭ, doi din Braşov şi unul din Bucovina.“ Unul dintre aspiranţii braşovenĭ am aflat că este fiul d-lui medic de brigadă (Oberstabsartzt) Dr. I. Popp.

Monete de un fiorin falsificate. Dómna A. Czigle din Arad a cumpărat alaltăerĭ nisce găsce în piaţa din Timişóra şi le-a plătit cu dece fiorinĭ în argint. Poliţistului de serviciu i-a bătut la ochĭ, că dómna plătesce numai cu argint şi cerênd sĕ vadă banii, a observat, că sunt falsificaţĭ. La poliţie d-na Czigle a depus, că banii i-a cumpĕrat de la George Pintea din Arad pentru cincĭ fiorinĭ veritabilĭ. S'a făcut întrebare pe cale telegrafică la poliţia din Arad, ér d-na Czigle a fost reţinută în arest. Banii sunt imitaţĭ cu multă măestrie şi sémănă fórte bine cu cei adevĕraţĭ. Numai inscripţia gravată pe dungă lipsesce, altminterĭ sunt întru tóte identicĭ, chiar şi la sunet, cu fiorinii veritabilĭ.

O declaraţie. D-l advocat *Vasile Indre* din Cluşiu într'o scrisóre, ce ni-o adreséză cu data de 28 Sept. st. n., ne rógă sĕ dăm loc, pentru orientarea publicului, declarării solemnele, cum-că „nicĭ d-sa, nicĭ socrul d-sale (d-l Vasile Pap asesor la sedia orfanală a comit. Cojocnei) nu numai că n'au scris în „Ujsag“ şi „Magyar Szó“ acele iradii şi espectorărĭ“, — despre carĭ s'a făcut menţiune la „Scirile dilei“ din numĕrul de la 26 Sept. n al diarului nostru, — „ci despre cele scrise în „Magyar Szo“, domnia lor până ce n'au cetit „Gazeta“ nicĭ că au avut scire, deórece diarul „Magyar Szo“ nicĭ că'l cetesc...“

Am dat loc cu imparţialitate declarării de mai sus a d-lui Indre, cu tóte că în „Scirea dilei“, despre care e vorba, nu se susţine şi nicĭ că se póte conchide din ea, că d-sa, orĭ socrul d-sale, orĭ ambii ar fi fost autorii celor scrise în „Ujság“ şi „M. Szo“.

Congresul din Veneţia.

Programul congresului studenţesc internaţional, care se va ţiné la Veneţia (Italia) a fost stabilit de direcţiunea generală a asociaţiunei „Corda Fratres“.

Intrunirea studenţilor aderenţĭ la congres e fixată pe diua de *1 Octomvrie*, când va avea loc recepţiunea solemnă la gară. Séra un mare coacert în piaţa San-Marco, iluminată „a giorno“.

2 Octomvrie, diminéţa: Adunarea generală a soc. „Corda Fratres“ în marea sală a Ateneului veneţian; la orele 2 d. a. visitarea monumentelor oraşelor; séra: serată de gală la teatrul Goldoni, dată în onórea soc. „Corda Fratres“ de d-l Ermette Novelli.

3 Octomvrie, diminéţa: a doua şedinţă a soc. „Corda Fratres“; la órele 2 d. a. visitarea museului şi galeriei de artă; séra: serenadă veneţiană pe marele Canal.

4 Octomvrie, diminéţa: escursiune în Estuar, visita la Murano, Burano, Torcito şi Chioggia; séra: sensaţie la primăria oraşului.

5 Octomvrie, diminéţa: Ultima şedinţă a soc. „Corda Fratres“; séra: marele banchet la Lido.

*

Direcţiunea societăţii „Corda Fratres“ organiséză o escursiune de la Veneţia la Bucurescĭ.

*

Comitetul central al Ligei culturale, secţia Bucurescĭ, în şedinţa sa de Vinerĭ, a decis acordarea sumei de 1000 lei pentru trei studenţĭ, carĭ sĕ participe la congres, representând pe Românii din România, Transilvania şi Bucovina.

ULTIME SCIRI.

Sinaia, 28 Septemvrie. Astădĭ Regele şi Regina întorcêndu-se din strĕinătate, au sosit aicĭ la órele 5 séra c'un tren special.

Sofia, 28 Sept. La primire în Varna *Ignatiev* dise către preşedintele camerei: „Consolidaţi-vĕ! politisaţĭ mai puţin! Atuncĭ fiţĭ convinşĭ, că Rusia va sta la spatele vostru!“

Visita marelui duce Nicolae Nicolaevicĭ în Constantinopol a fost în mod oficial anunţată Sultanului.

Petersburg, 28 Sept. Diarele rusescĭ sunt în genere reservate faţă cu serbările de la Şipca. „Novoje Vremja“ tace. „Nowosti“ dice, că serbările de la Şipca se încep într'un moment nefavorabil. In tóte statele balcanice domnesce nemulţumire. Sunt speranţe într'un viitor mai bun, dér o putere asiatică (Turcia) stă ca în tot-déuna în calea acestor speranţe şi nu e aplicată a face concesiunĭ.

Sosiţi în Braşov.

Pe diua de 26 Septemvrie 1902.

H. Pomul verde: Szabó, Villány; Georgi, căpitan, Viena.

H. Bucurescĭ: Popper, Groff, Fuchs, Krets, Budapesta; Muray, Făgăraş; Váry, Vácz: Hermann, Eperjesi, Budapesta.

H. Grand: Jancsó, Bölön; Sichermann, S. Sângeorgiu; Langer, Ploeştĭ; Morocutti, Henne Hollánder, Viena.

Proprietar: Dr. Aurel Mureşianu.
Redactor responsabil: Traian H. Pop.

Dela „Tipografia A. Mureşianu“ din Braşov, se pot procura următórele cărţi:

(La cărţile aicĭ înşirate este a se mai adauge pe lângă portul postal arĕtat, încă 25 banĭ pentru recomandaţie.)

Scrierĭ literare pentru popor.

Diu trecutul Silvaniei Legendă de Victor Russu 2 cor. plus 10 b. porto.

Dinu Milian roman. Nenuica sfânt. de Const. Mille. Preţul 2 cor. plus 10 b porto.

Feciorul Popei. Facerea Joiţei. O dragoste a veacului. Rochia Catiţei. Amedeo Madini. Din viaţa tristă. După natură. Bacalaureatul, de Const. Mille. Preţul 2 cor. plus 10 b. porto.

Proba de foc, comedie într'un act după A. Cotzebue, localisată de Irina Sonea n. Bogdan 30 b. plus 10 b. porto.

Dracul, novelă de V. R. *Buticescu*. Are tendinţa de-a combate credinţa deşértă. Preţul 20 b. (cu porto 25 b.)

Lira Bihorului, o carte cu povestirĭ istorice scrisă în versurĭ, de *Antoniu Pop*. Preţul 40 b. . . (cu porto 46 b.)

Părintele Nicolae, schiţă din viéţa preoţilor de *G. Simu*. Pr. 60 b. + 6 b.porto.)

Sfătuiri de aur séu **calea către fericire** pentru sătenii românĭ de tótă starea şi etatea. Cel mai acomodat premiu pentru pruncii dela şcólele confes. sătescĭ române, de Aron Boca Velchereanu. Cu su prefaţă de G. Simu. Preţul 60 banĭ o pl. 10 b. porto.

Cuvinte de aur seau **invĕţăturĭ înţelepte** date de un părinte fiului seu. Din operile lui I. H. Campe, tradus în limba română ep Ioan Sonea preot gr. cat. în Seplac. cu permisiunea prea Veneratului Ordinariat 1 cor. 60 b. plus 10 b. porto.

Săpătorul de banĭ, comediă în trei acte. localisată de *A. Popp*. Se recomandă mai ales pentru cei ce vréu sĕ jóce teatrul. Preţul 24 b. . . . (prin postă 28 b.)

Viéţa după mórte, séu nemurirea sufletului, dedusă din misteriul fiinţei omenescĭ şi deşertăciunea celor trecĕtóre, de *I. P.* Ediţia II. Preţul cor. 1. (Cu posta cor. 1.10).

Poesii de *V. R. Buticescu*. Preţul era la început 2 cor. 40 b., acum numai cor. 1.20 (cu posta cor. 1.40)

Suspin şi zimbire, poesii şi prosă de *A. Pop*. Preţul 80 b. (cu porto 86 b.)

„Omul“, noţiunĭ din anatomie şi fisiologie şi regulĭ igienice pentru conservarea sănĕtăţii şi a corpului omenesc de George *Călană* înv. Acéstă carte servesce ca manual pentru anul al IV-lea al şcólei pop., pentru şcólele de repetiţiă şi pentru poporul nostru. Preţul 50 banĭ (pl. 5 b. por.)

Instrucţiunĭ populare despre *datorinţele şi drepturile purtătorului de dare* edate de Wilhelm Niemandz. Acéstă carta e un îndreptar de o trebuinţă nespus de mare pentru toţĭ câţĭ au afacerĭ cu dările. Preţul cor. 1.20 plus 10 banĭ porto.

Cartea Ilustrată pentru copii şi copile de George *Simu*. Acéstă broşură conţine istorióre şi poesii morale spre escitarea gustului de cetit la copii. Preţul 50 bani (+ 56 b. p.)

Trandafirĭ şi Viorele. Poesii poporale culese şi ordinate de Ioan *Pop-Reteganul*. Ediţ. III. Preţul redus 60 banĭ (+ 10 b. p.)

Versurĭ de dor, adunate din poeţii românĭ de *A.* Preţul 50 banĭ (+ 5 b. p.)

oi prinşĭ în cursă, comediă într'un act de A. Kellner localisată de I. Em. *Bobancu*. Preţul 24 banĭ (+ 3 b. porto).

Dr. Ioaif Frapporti prelucrată de Ioan Papiu. Preţul 60 b. plus 10 b. porto.

„Consideraţiunĭ istorice asupra asociaţiunii popórelor şi aplicaţiunelor la *naţiunea nóstră*“ de *Ioan Clinciu* profesor în Bucurescĭ. Preţul 2 cor. (+ 10 b. prt.)

Ţiganii, schiţă istorică, de *I. P. Reteganul*. Preţul 1 cor. (+10 b. p.)

Istoria lumii part-a a III-a tălmăcită de preotul C. *Morariu*, după Dr. Th. B. Welter.

„Supplex Libellus Valachorum“, memoriul presentat împĕratului Leopold II. de către episcopii Bob şi Adamovicĭ în numele poporului român din Transilvania la anul 1791. Textul original latinesc şi alăturea de acesta traducerea românéscă făcută de profesorul Dr. E. *Dăianu*. Sibiiu, „Tipografia“ societate pe acţiunĭ. Un esemplar broşat costă 1 coróna (+ 5 b. porto)

Cursul la bursa din Viena.

Din 25 Septemvrie n. 1902.

Renta ung. de aur 4%	119.20
Renta de coróne ung. 4%	97.90
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½%	—.—
Impr. căil. fer. ung. în argint 4½%	—.—
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	—.—
Bonurĭ rurale ungare 4%	97.90
Bonurĭ rurale croate-slavone	98.—
Impr. ung. cu premii	204.75
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Seghedin	161.40
Renta de argint austr.	101.—
Renta de hârtie austr.	100.90
Renta de aur austr.	120.95
Losurĭ din 1860.	151.75
Acţii de-ale Băncei austro-ungară	15 92
Acţii de-ale Băncei ung. de credit	725.—
Acţii de-ale Băncei austr. de credit	687.75
Napoleondorĭ	19 07
Mărcĭ imperiale germane	117.—
London vista	239.50
Paris vista	95.10
Rente austr. 4% de coróne	99.90
Note italiene	94.80

Cursul pieţei Braşov.

Din 26 Septemvrie n. 1902.

	Cump.	Vênd.
Bancnot rom.	18.90	18.94
Argint român.	18.80	18.88
Napoleond'orĭ.	19.04	19.07
Galbenĭ	11.20	10.30
Ruble Rusescĭ	2 54	—.—
Mărcĭ germane	117.25	—.—
Lire turcescĭ	21.40	21.50
Scris fonc. Albina 5%	101.—	102.—

Têrgul de rîmătorĭ din Steinbruch.

Starea rîmătorilor a fost la 22 Sept. n. de 48,229 capete, la 23 Septemvre au intrat 839 capete şi au eşit 634 capete, rĕmânênd la 24 Septemre n. un numĕr de 48,434 capete.

Se notéză marfa **ungurésc**ă: veche grea dela 104—106 fil. tînĕră grea dela 113—114 fil., de mijloc dela 111—112 fil. uşóră dela 113—114 fil. — **Sêrbéscă**: grea 111—113 fil., de mijloc 110—112 fil., uşóră 108—110 fil. kilogramul.

Brassóvármegye alispánjától.

Sz. 12045 – 1902.

Hirdetmény.

Az 1886. évi XXI. t.-cz. 28- §-sa alapján ezennel köztudomásra hozom, hogy Brassóvármegye igazoló-választmánya az 1903-ik évre szóló legtöbb adót-fizetők névjegyzéket megállapitotta.

Ezen névjegyzék, mely ellen, mától számitandó 15 nap alatt az állandó biráló választmányhoz fellebbezésnek van helye, a vármegye székházánál közszemlére ki van téve.

Brassó, 1902 é. szept. hó 28.

Jekel Frigyes
alispán.

(688)1—1

Nr. 12045—1902

PUBLICAŢIUNE.

Pe basa §-lui 28 art. de lege XXI ex. 1886, aduce la cunoscinţă, că comitetul rectificător al comitatului, a statorit catalogul viriliştilor pe anul 1903.

Acest catalog, în contra căruia începênd cu diua de astădĭ în termin de 15 dile se póte apela la comitetul esaminător, este afişat spre vedere în casa comitatului.

Brassó, în 28 Septem. 1903.

Dr. Jekel,
vice-comite.

1—1.(688)

„Gazeta Transilvaniei“ cu numĕrul à 10 fil. se vinde la librăria Nic. I. Ciurcu şi la Eremias Nepoţii.

Plecarea şi sosirea trenurilor de stat reg. ung. în Braşov.

Valabil din 1 Maiŭ st. n. 1902.

Plecarea trenurilor din Braşov.

Dela Braşov la Budapesta:

I. Trenul mixt la óra 5·40 min. dimin.
II. Tr. accel. (peste Cluşiu) la ó. 2·45 m. p. m.
III. Trenul de pers. la óra 7·48 min. séra.
IV. Tr. acc. la órele 10·26 m. séra.

Dela Braşov la Bucurescĭ:

I. Trenul de persóne la óra 3·55 m. dim.
II. Tren accel. la órele 5·15 m. dim.
III. Trenul mixt la órele 11·40 a. m.
IV. Trenul accel. la óra 2·19 min. p. m. (ce vine pe la Cluşiu).
V. Tr. mixt. la óra 6·— min. séra.

Dela Braşov la Kezdi-Oşorheiu:

I. Trenul de pers. la óra 5.19 min. dim. (are legătură cu Tuşnad la óra 9.18, cu Ciuc) Szereda, la óra 10.46 min. a. m.
II. Trenul mixt la óra 8·50 min. a. m.
III. Trenul de per. la óra 3·15 m. p. m.

Dela Braşov la Zĕrnescĭ (gar. Bartolomeiu

I. Trenul mixt la óra 9·2 min a. m.
II. Trenul mixt la óra 3·44 min. p. m.
III. Trenul mixt la óra 6·14 m. d. am.
IV. Trenul mixt la óra 9·42 m. séra.

Sosirea trenurilor în Braşov:

Dela Budapesta la Braşov:

I. Tren accel. la órele 5·7 m. dim.
II. Trenul de persóne la óra 8 dim.
III. Tr. accel. peste Cluşiŭ la ó. 2·9 m. p. m.
IV. Trenul mixt la óra 9·7 min séra.

Dela Bucurescĭ la Braşov:

I. Trenul accel. la óra 2.18 min. p. m.
II. Trenul mixt. la óra 9·23 min. p. m.
III. Trenul pers., la óra 5.— m. p. m.
IV. Tren. de pers. la óra 7·49 min. dim. (care circulă numai Vinerea dela Predeal.
V. Tren accel. la órele 10·14 m. séra.

Dela Kezdi-Oşorheiu la Braşov:

I. Trenul de persóne la óre 8 25 m. dim. (are legătură cu St.-Georgiu, Ciuc-Sereda óra 3·20)
II. Trenul de pers. la óra 1·53 m. p. m. (are leg. dela Ciuc-Gyimes la 5.17 dim.)
III. Trenul mixt, la óra 6·50 m. séra (are legătură dela Palanca la 8.54 dim.)

Dela Zĕrnescĭ la Braşov (gar. Bartolomeiu.)

I. Trenul mixt la óra 7·02 min. dim.
II. Trenul mixt la óra 1·12 min. p. m.
III. Tren mixt la óra 8·18 m. séra.

Tipografia A. Mureşianu Braşov.